

Неперервна освіта бібліотекарів упродовж життя: сучасні реалії та детермінанти розвитку

**Lifelong Learning & Recurrent Education for the Librarians: Day-To-Day
Realities & Determinants of Development**

Findings of the research conducted by the
University Libraries Department of the
Ukrainian Library Association

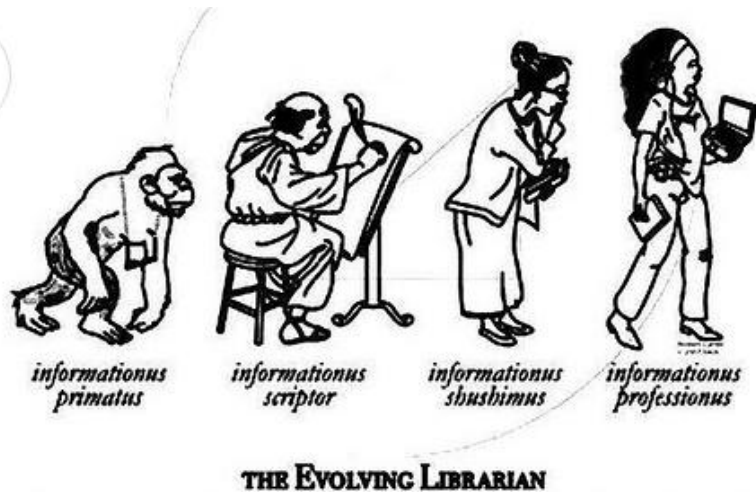
Олег Сербін
Євгенія Кулик
& Секція університетських бібліотек УБА

Сьогодні **не можна** за один раз, навіть за 5 або 6 років, **підготувати** людину до професійної діяльності **на все життя**. Нині щорічно оновлюється близько 5% теоретичних і 20% професійних знань [1].

1. Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика. Аналітична записка [Електронний ресурс] / Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/252>

Я не кажу, що **ЗНАННЯ**, отримані під час навчання для отримання ступеню **магістра бібліотекознавства (MLS)** не були корисними.

Насправді, вони **забезпечили основою** та **додали впевненості** для здійснення критичного аналізу існуючих обставин та прийняття виважених рішень. Попри те, що я завершив навчання 14 років тому, я все ще покладаюся на зібраний «фундамент», щоб робити все те, що я роблю сьогодні. Однак, як і у багатьох інших професіях, постійне **безперервне навчання**, формальне чи неформальне, **є критично важливим** для бібліотечної справи [2].

2. Duinkerken van W., Arant-Kaspar, W. Education and Life-long Learning of an Academic Librarian. *The Journal of Academic Librarianship* 40 (2014) 209–210.

Результати дослідження “Як бібліотекарі університетських бібліотек впродовж життя навчаються”

*Бібліотекар має потребу у
постійному перегляді своєї ролі та
своєчасному підвищенні професійних
компетентностей, що є запорукою
якісного виконання своєї роботи в
умовах соціальних, технологічних,
економічних змін*

Організатори: Секція університетських
бібліотек УБА
(*СН 3: Розбудова безперервної освіти*)

Учасники опитування: працівники
бібліотек ЗВО

Тривалість: лютий – березень 2018

Кількість респондентів: 314

Спосіб збору даних: онлайн-опитування

Питання дослідження

“Як бібліотекарі університетських бібліотек впродовж життя навчаються”

- Як організують самоосвіту бібліотекарі?
- Оновлення яких знань потребують?
- Потребу в набутті яких навичок відчують?
- Чи вмотивовані й що мотивує навчатися?
- Які форми неформальної та інформальної освіти використовують?
- З яких тем і яких доповідачів хочуть чути?

Методологія дослідження

Онлайн-опитування

Потенційні респонденти отримали е-запрошення з посиланням на форму опитування

➤ **P 1: Демографічні питання**

➤ **P2: Ставлення до безперервної освіти**

Шкала Лайкерта

➤ **P3: Знання**

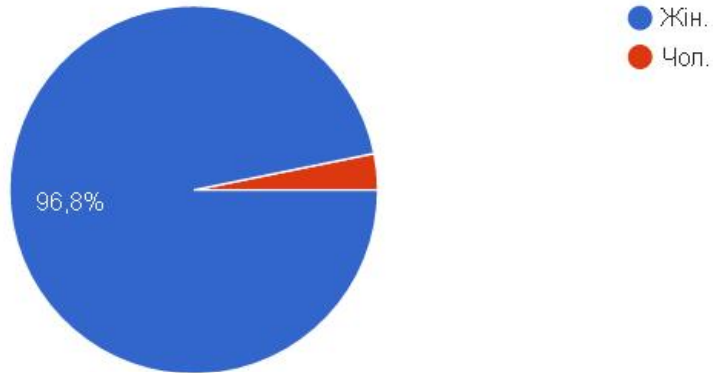
➤ **P4: Навички**

➤ **P5: Форми безперервної освіти**

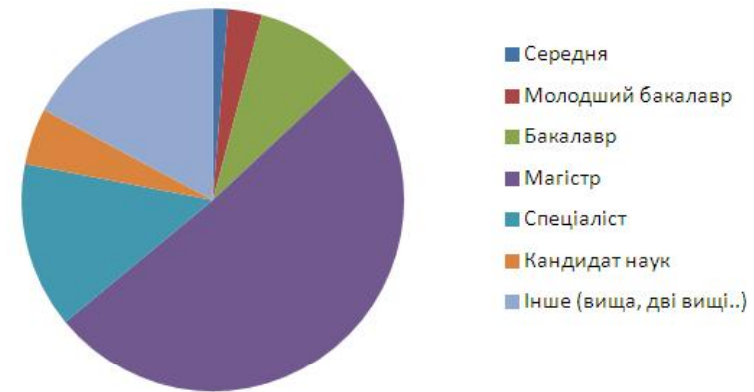
➤ **P6 : Доповідачі**

Демографічні питання

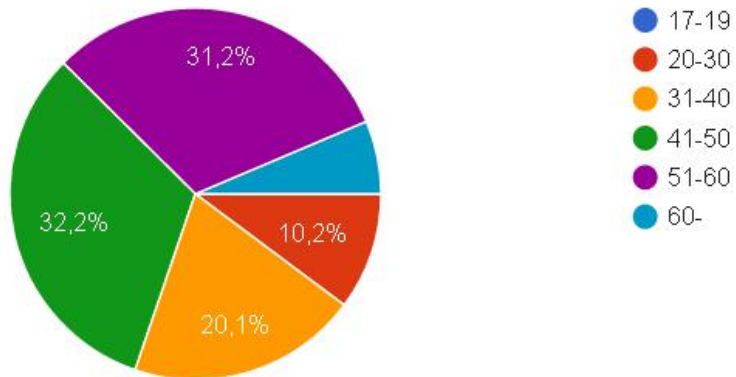
Стать

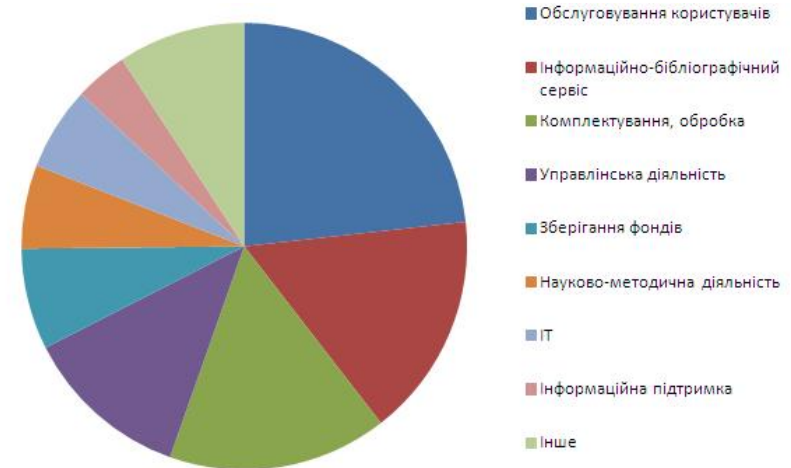
Освіта

Вік

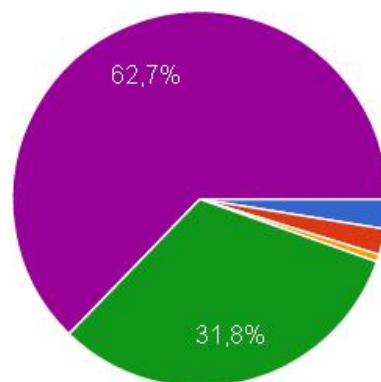
Напрямки діяльності

Р 2: Ставлення до безперервної освіти

Працівники університетських бібліотек мають постійно оновлювати знання, набувати нових навичок та вмінь шляхом самоосвіти

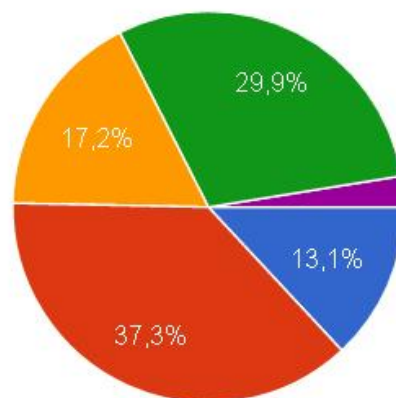
314 відповідей

- Абсолютно не згоден
- Скоріше не згоден
- Ні те, ні інше
- Скоріше згоден
- Абсолютно згоден

Для успішного виконання моїх функціональних обов'язків, я і так все знаю і вмію

314 відповідей

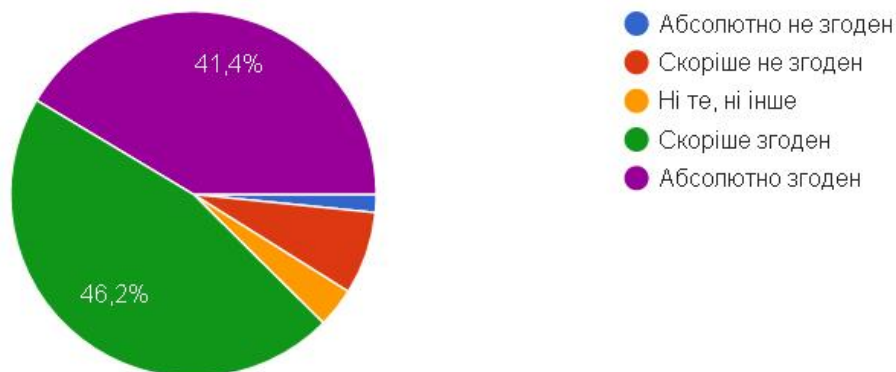

- Абсолютно не згоден
- Скоріше не згоден
- Ні те, ні інше
- Скоріше згоден
- Абсолютно згоден

Р 2: Ставлення до безперервної освіти

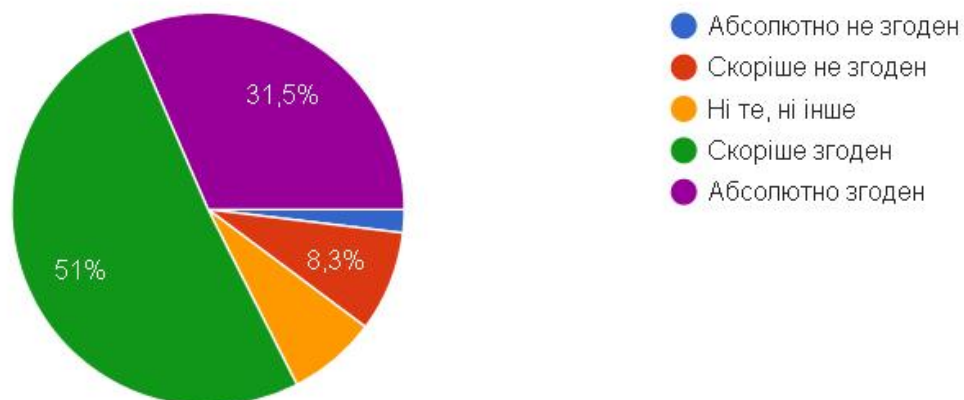
Кожен бібліотекар має самостійно систематично планувати свій процес самоосвіти, обираючи найбільш зручні для нього методики та форми навчання

314 відповідей

Я вважаю, що керівництво бібліотеки має створити мені умови для підвищення моєї компетентності

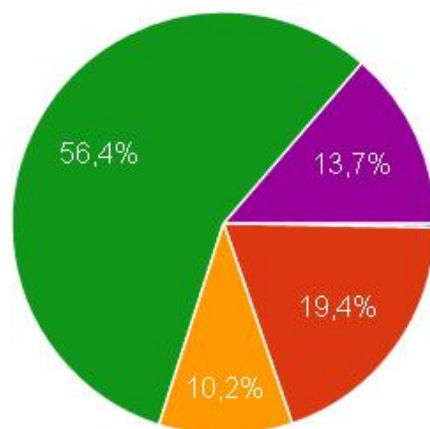
314 відповідей

Р 2: Ставлення до безперервної освіти

Я вважаю, що достатньо приділяю часу самоосвіті

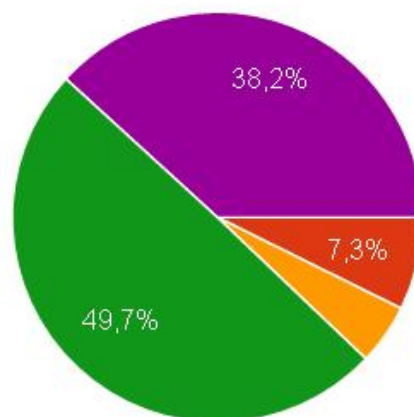
314 відповідей

- Абсолютно не згоден
- Скоріше не згоден
- Ні те, ні інше
- Скоріше згоден
- Абсолютно згоден

Я завжди використовую доступні мені можливості для підвищення моїх компетентностей

314 відповідей

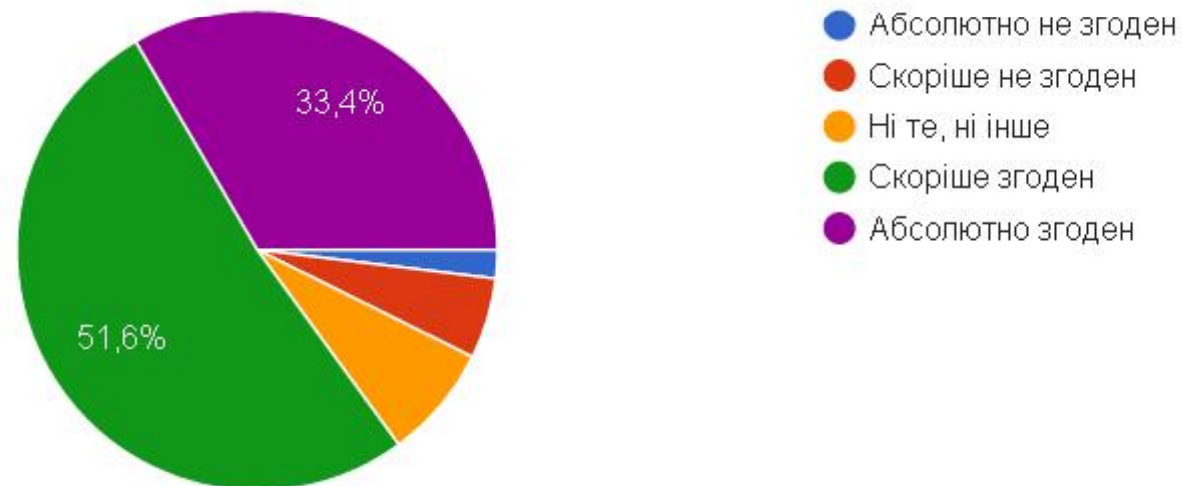

- Абсолютно не згоден
- Скоріше не згоден
- Ні те, ні інше
- Скоріше згоден
- Абсолютно згоден

Р 2: Ставлення до безперервної освіти

Я вважаю, що професійна громадська організація, членом якої я є, має сприяти моєму професійному розвитку шляхом організації освітніх заходів для оновлення моїх знань та опанування нових НАВИЧОК

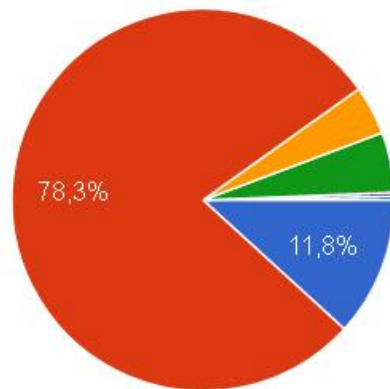
314 відповідей

Р 3: Знання

Університетська бібліотека в системі сучасних наукових комунікацій

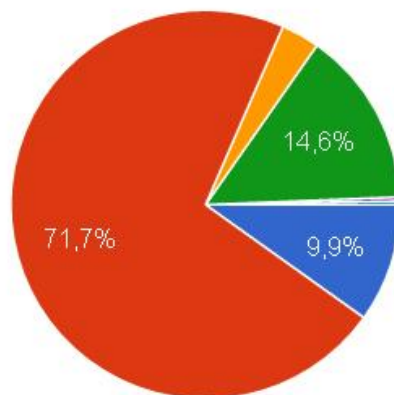
314 відповідей

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'язків
- хочу поглибити і можу ділитися
- Інколи такі знання використовую у своїй діяльності

Авторське право і відкритий доступ

314 відповідей

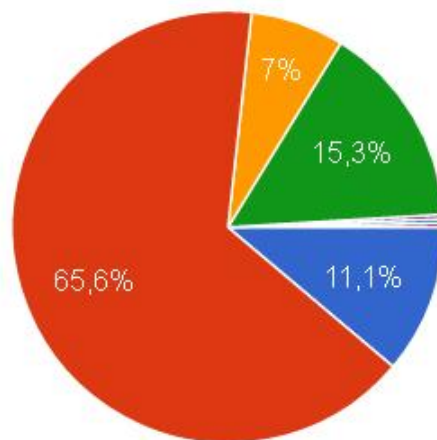

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'язків
- Інколи такі знання використовую у своїй діяльності
- не бажаю

Р 3: Знання

Створення, управління та розвиток репозитарію

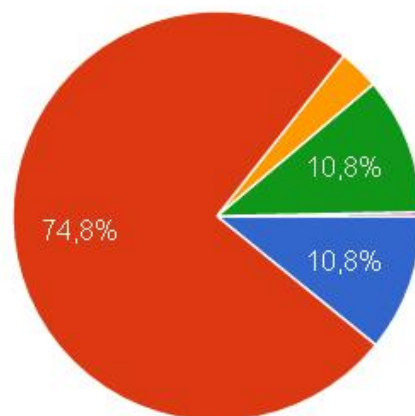
314 відповідей

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'язків
- не маємо
- цікавий досвід роботи інших бібліотек
- Хочу розширити знання з цієї тематики, але не поглибити

Формати даних, бази даних, управління даними, маніпулювання даними

314 відповідей

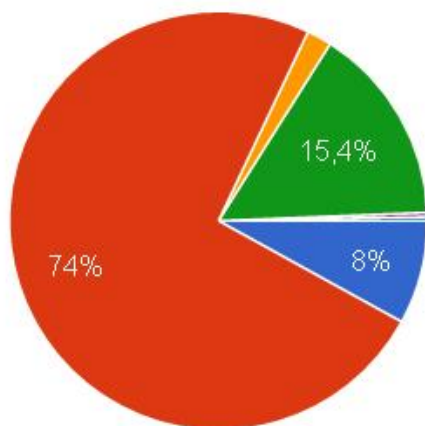

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'язків
- не знаю

Р 3: Знання

Наукометрія та бібліометрія

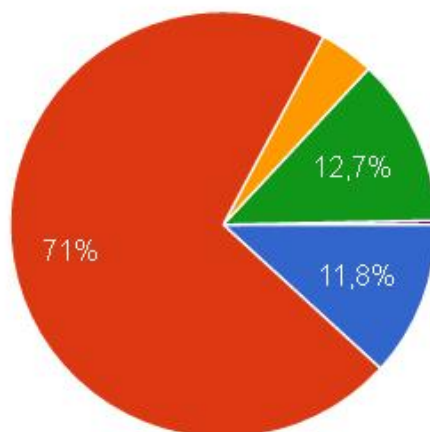
312 відповідей

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'язків
- не маємо
- Інколи такі знання використовую у своїй діяльності

Бібліотечно-інформаційний сервіс для дослідників

314 відповідей

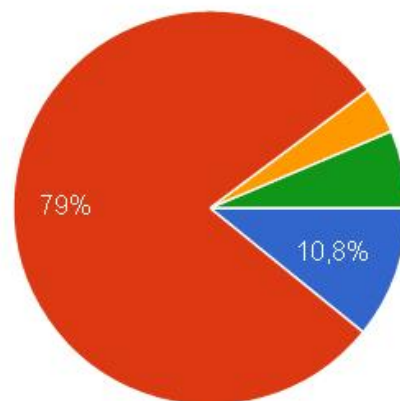

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'язків
- Інколи такі знання використовую у своїй діяльності

Р 3: Знання

Інформаційні технології, системи та мережі

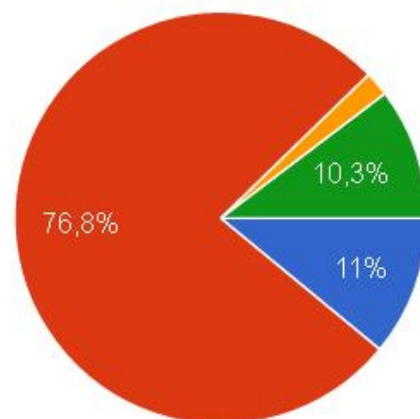
314 відповідей

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'язків

Бібліотечні мобільні послуги. Мобільні застосунки

310 відповідей

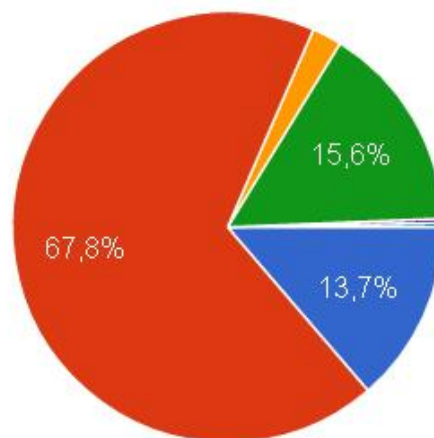

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'язків

Р 3: Знання

Систематизація наукової інформації

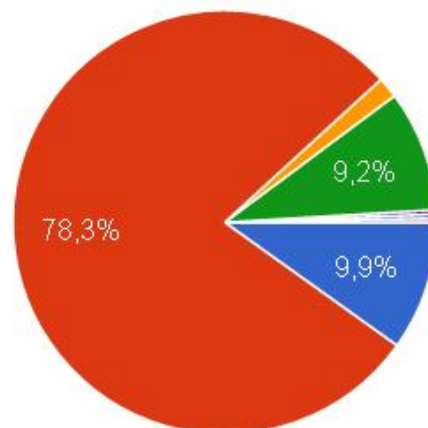
314 відповідей

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'язків
- Інколи такі знання використовую у своїй діяльності
- цікавий досвід по переходу на таблиці УДК

Цифрові бібліотеки

314 відповідей

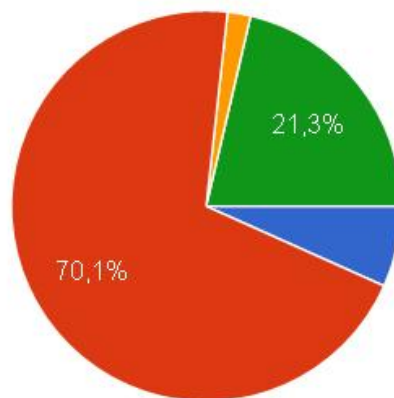

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'язків
- не маємо
- Інколи такі знання використовую у своїй діяльності
- не працювала

Р 3: Знання

Створення та використання метаданих

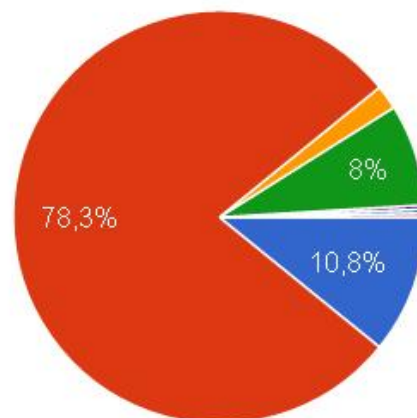
314 відповідей

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'язків

Ефективні комунікації

314 відповідей

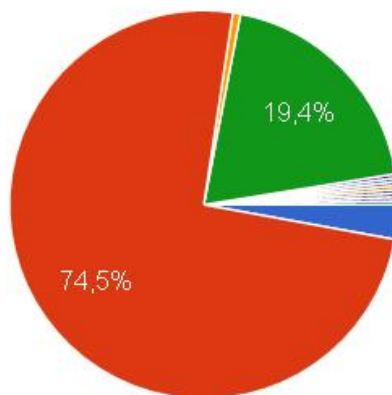

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'язків
- розміте загальне поняття(
- не маємо
- Інколи такі знання використовую у своїй діяльності

Р 3: Знання

Мейкерспейси в університетських бібліотеках

314 відповідей

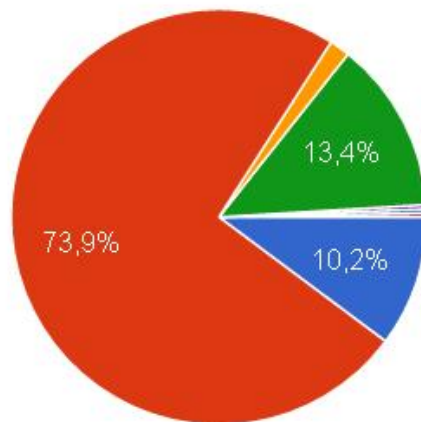

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики...
- не володію інформацією
- не володію інформацією
- Не знаю що це
- На жаль не володію знаннями по ці...

▲ 1/2 ▼

Трансформація бібліотечного простору

314 відповідей

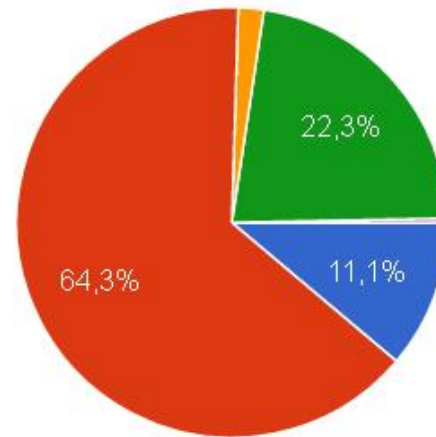

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'я...
- Інколи такі знання використовую у своїй діяльності
- не маю досвіду
- Дуже хочу поглибити знання з цієї теми

Р 3: Знання

Лідерство в бібліотеках

314 відповідей

- Маю достатній рівень знань
- Хочу поглибити знання з цієї теми
- Можу ділитися знаннями з цієї теми
- Не потребую знань з цієї тематики для виконання професійних обов'язків
- не розумію запитання

Постійно опановую

- Комунікативні навички – 66,2 %
- Навчально-організаційні навички – 65,3 %
- Творчість та інноваційність – 59,9 %
- Критичне мислення – 59,9 %
- Продуктивність та вміння з'ясувати та враховувати кількісні показники – 58 %
- Медіа-грамотність – 53,8 %
- Соціальні навички та навички, пов'язані зі співіснуванням різних культур – 50,6 %
- Лідерські навички – 50 %
- Інформаційна грамотність – 49,7 %
- Презентаційні вміння – 46,5 %
- Проектні вміння – 38,5 %

Маю бажання опанувати

- Проектні вміння – 59,6 %
- Соціальні навички та навички, пов'язані зі співіснуванням різних культур – 46,8 %
- Презентаційні вміння – 45,9 %
- Лідерські навички – 46,5 %
- Інформаційна грамотність – 45,2 %
- Медіа-грамотність – 42,4 %
- Продуктивність та вміння з'ясувати та враховувати кількісні показники – 37,3 %
- Творчість та інноваційність – 36,3 %
- Критичне мислення – 35,4 %
- Навчально-організаційні навички – 28,7 %
- Комунікативні навички – 27,4 %

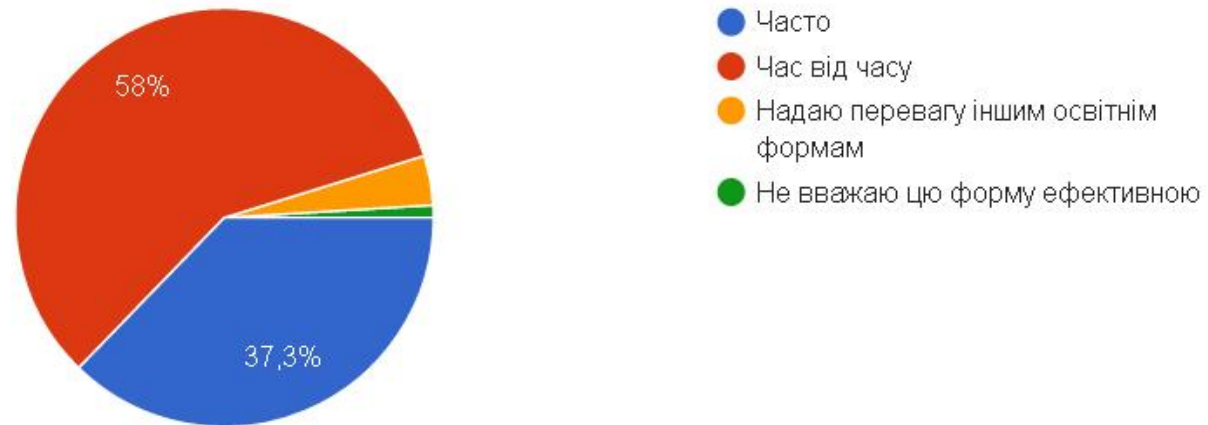
Можу навчати інших

- Презентаційні вміння – 7,6 (24)
- Комунікативні навички – 6,4 % (20)
- Навчально-організаційні навички – 6,1 % (19)
- Інформаційна грамотність – 5,1 % (16)
- Критичне мислення – 4,8 % (15)
- Продуктивність та вміння з'ясувати та враховувати кількісні показники – 4,8 % (15)
- Творчість та інноваційність – 3,8 % (12)
- Медіа-грамотність – 3,8 % (12)
- Лідерські навички – 3,5 % (11)
- Соціальні навички та навички, пов'язані зі співіснуванням різних культур – 2,5 % (8)
- Проектні вміння – 1,9 % (6)

Р 5: Форми

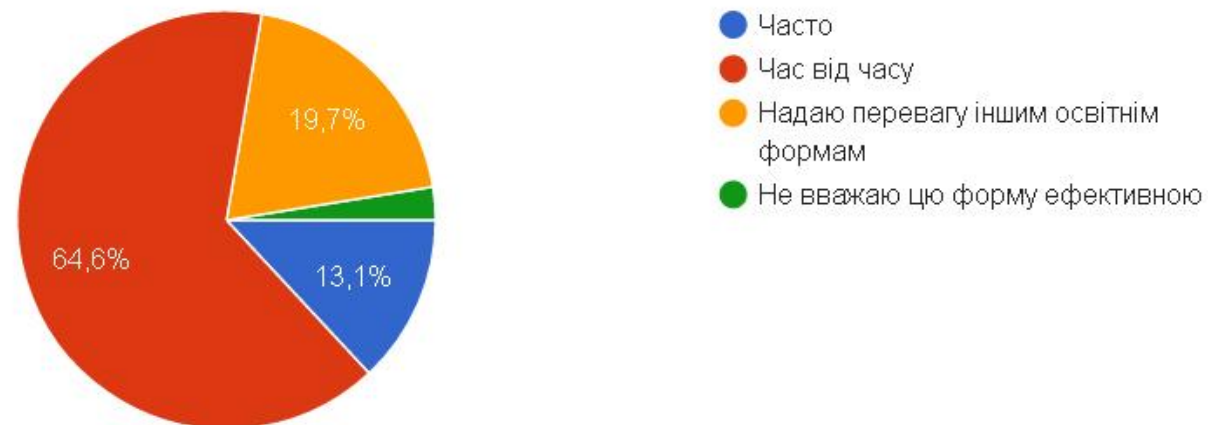
Читання професійної літератури, блогів, френд-стрічок

314 відповідей

Комунікування з менторами в галузі бібліотекознавства та інформаційний технологій, а також суміжних галузей

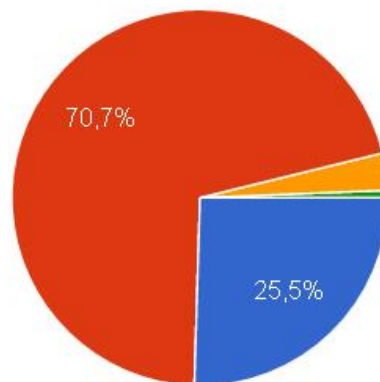
314 відповідей

Р 5: Форми

Епізодичні освітні заходи (семінари, тренінги, консультації, вебінари тощо)

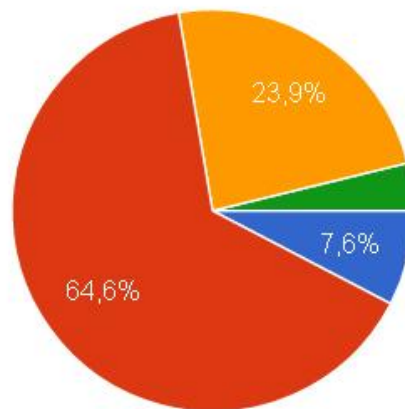
314 відповідей

- Часто
- Час від часу
- Надаю перевагу іншим освітнім формам
- Не вважаю цю форму ефективною

Всеукраїнські та міжнародні конференції

314 відповідей

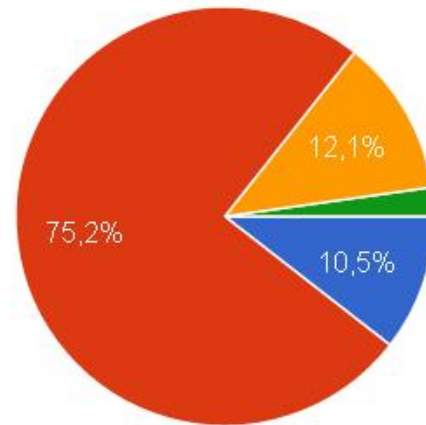

- Часто
- Час від часу
- Надаю перевагу іншим освітнім формам
- Не вважаю цю форму ефективною

Р 5: Форми

Курси підвищення кваліфікації

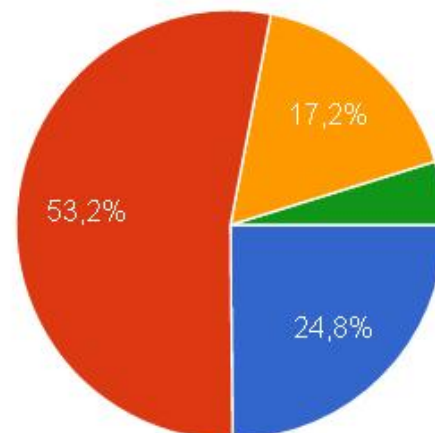
314 відповідей

- Часто
- Час від часу
- Надаю перевагу іншим освітнім формам
- Не вважаю цю форму ефективною

Спілкування з колегами-бібліотекарями в соціальних мережах

314 відповідей

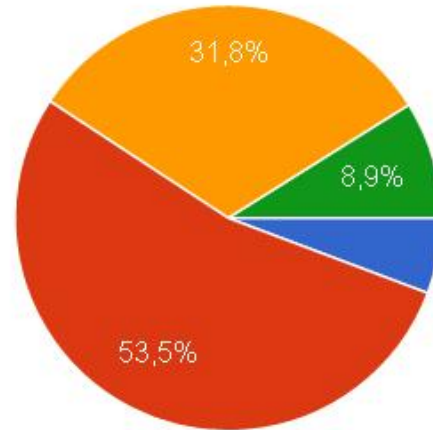

- Часто
- Час від часу
- Надаю перевагу іншим освітнім формам
- Не вважаю цю форму ефективною

Р 5: Форми

Масові відкриті онлайн-курси

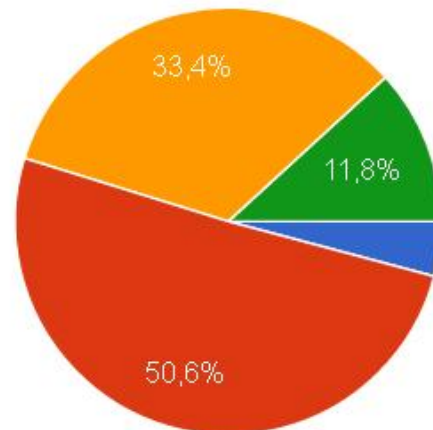
314 відповідей

- Часто
- Час від часу
- Надаю перевагу іншим освітнім формам
- Не вважаю цю форму ефективною

Дистанційні курси

314 відповідей

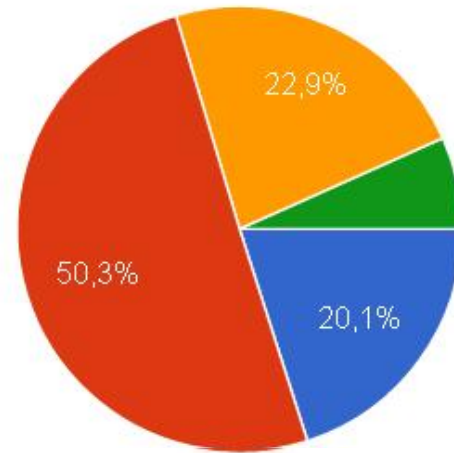

- Часто
- Час від часу
- Надаю перевагу іншим освітнім формам
- Не вважаю цю форму ефективною

Р 5: Форми

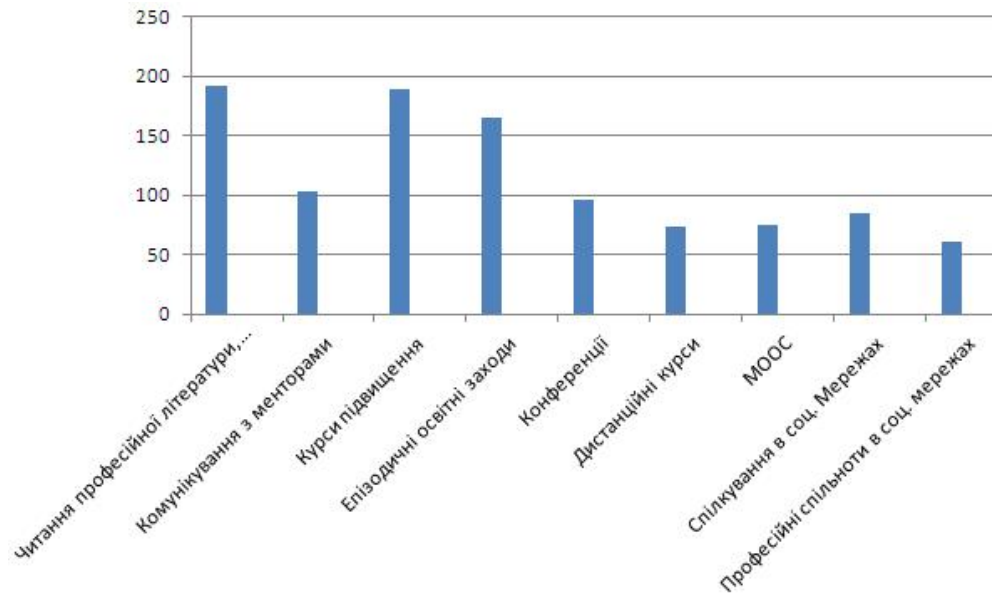
Участь в професійних спільнотах соціальних мереж

314 відповідей

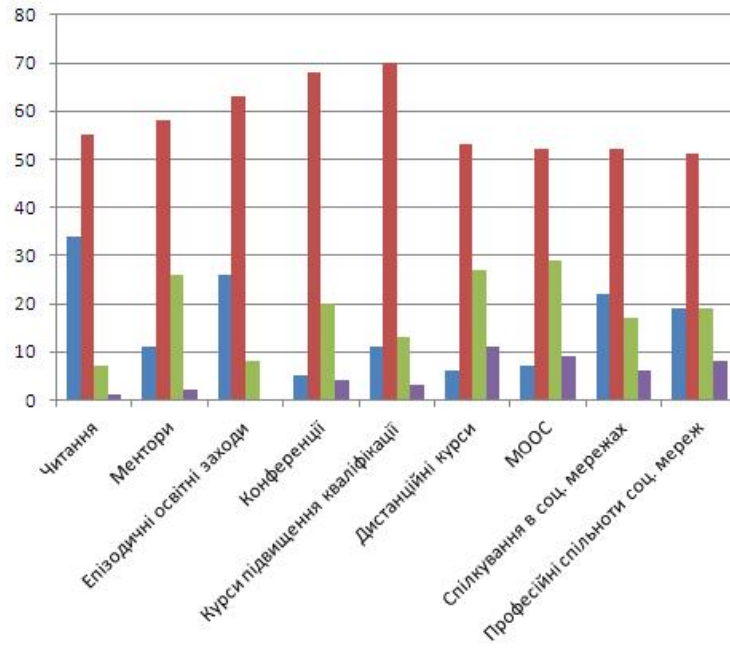
- Часто
- Час від часу
- Надаю перевагу іншим освітнім формам
- Не вважаю цю форму ефективною

Ефективні форми

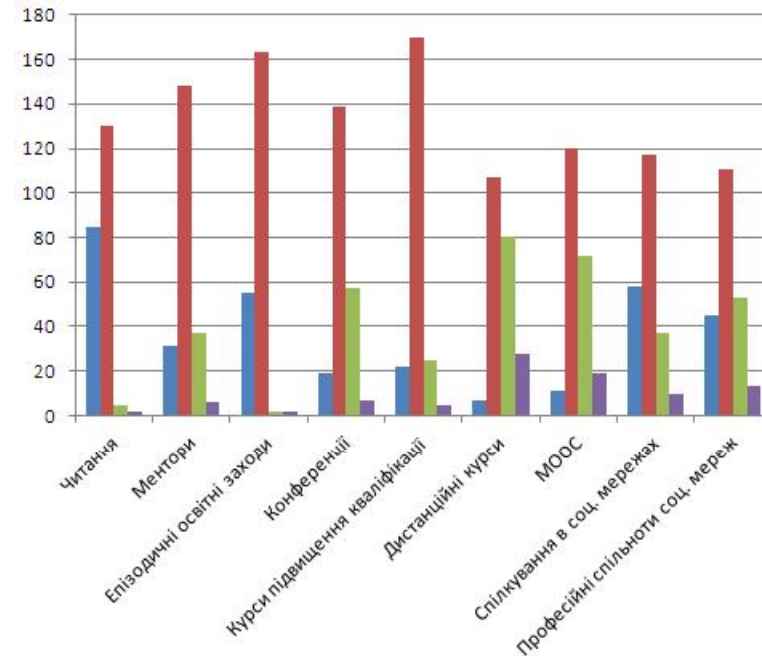

Р 5: Форми

20-40 років

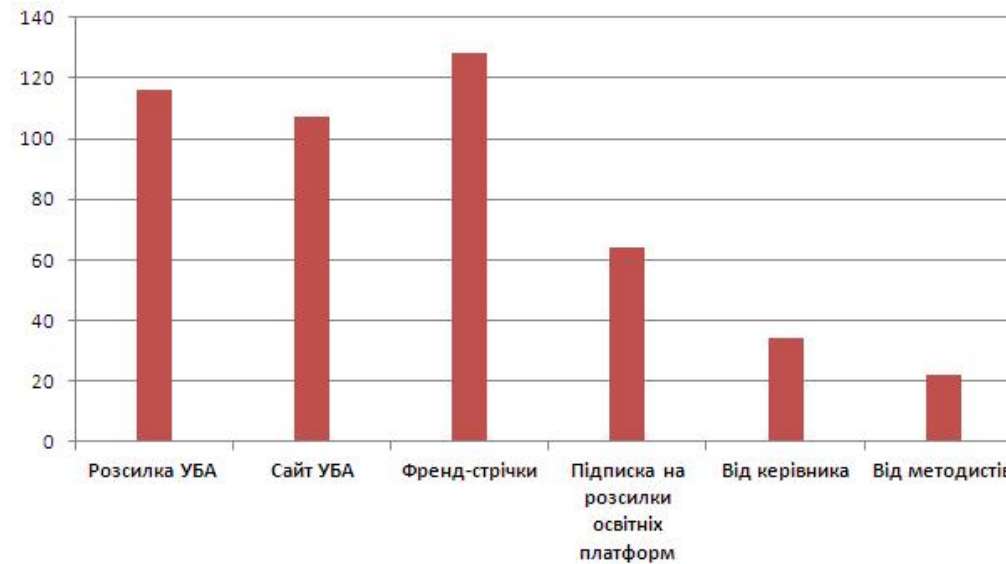
40+ років

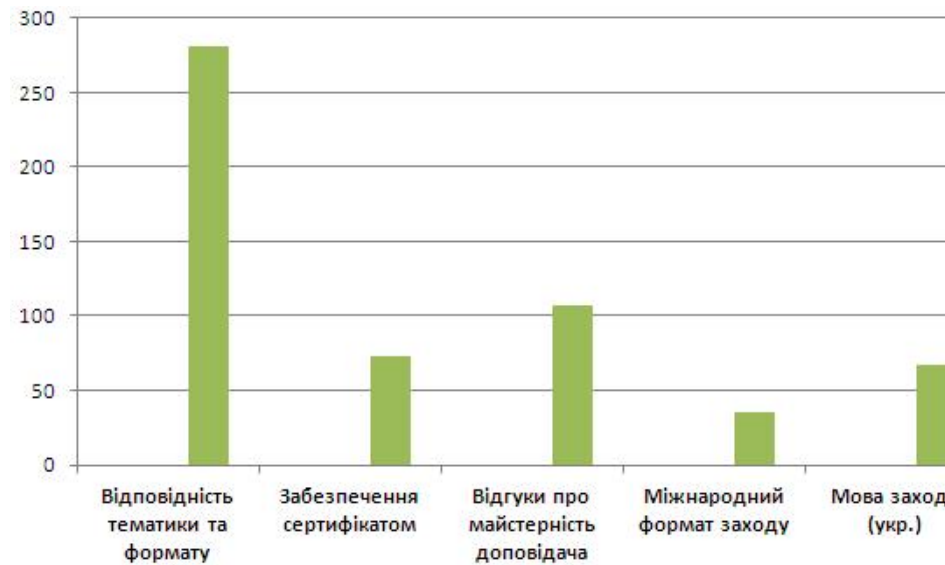
- Часто
- Час від часу
- Надаю перевагу іншим
- Не вважаю ефективною

Р 5: Форми

Звідки Ви дізнаєтеся про заходи для підвищення кваліфікації

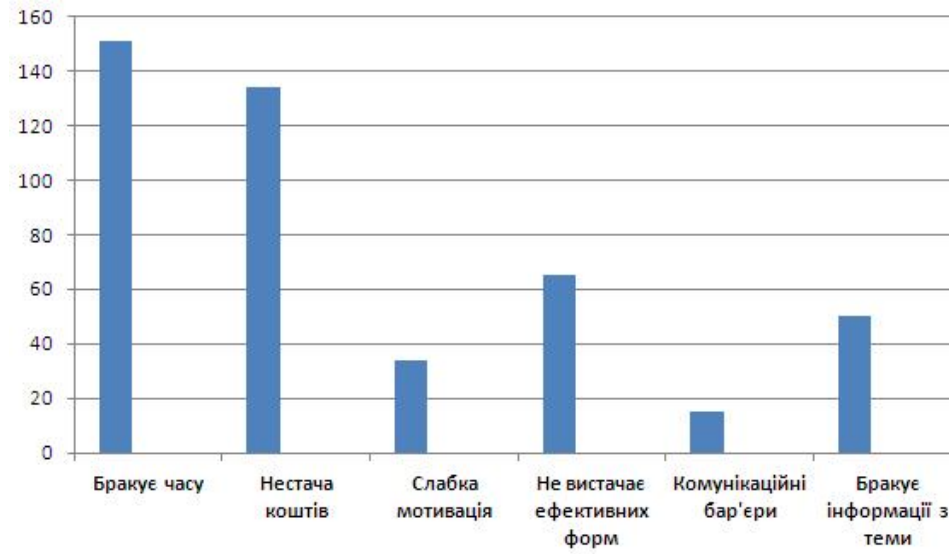

На що Ви звертаєте увагу, обираючи освітній захід для участі

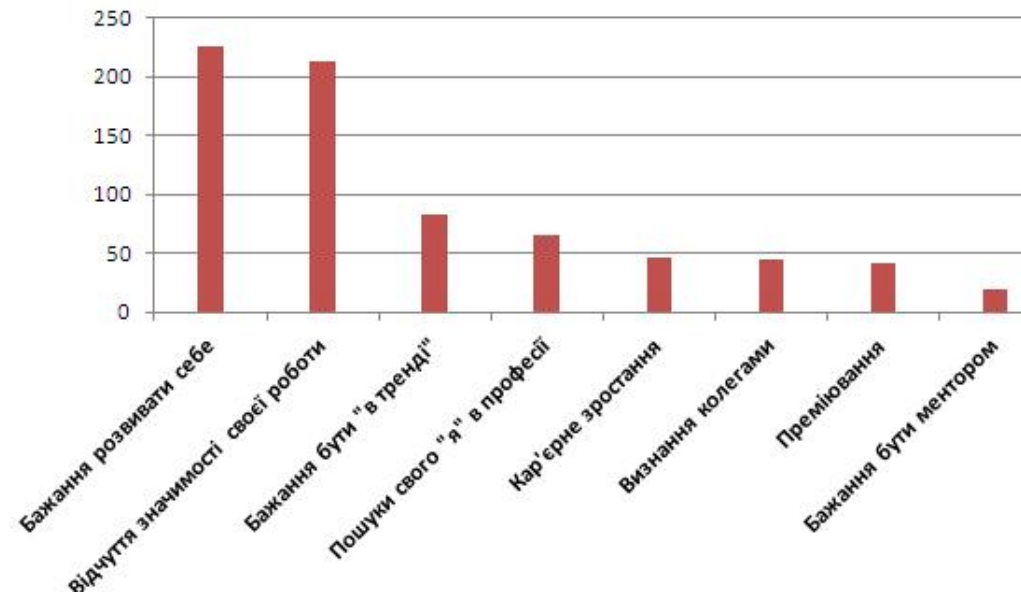

Р 5: Форми

Що заважає Вам підвищувати свою кваліфікацію

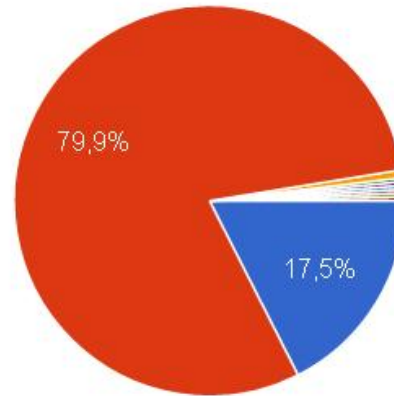
Що мотивує Вас до змін, опанування нового, досліджень

Р 6: Доповідач

Чи звертаєте Ви увагу на вік доповідача?

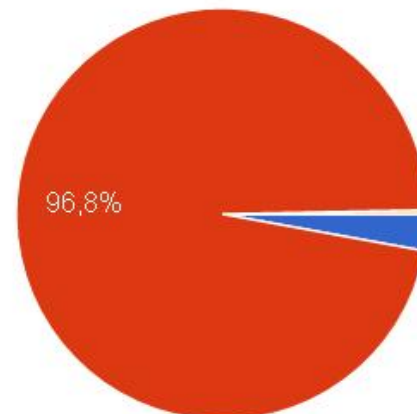
314 відповідей

- Так
- Ні
- не завжди
- В залежності від матеріалу лекції
- залежить від теми. Студент прекрасно може розповісти про ко...
- По-різному
- іноді
- В залежності від теми, не є визнач...
- Не важливо

Чи має для Вас значення стать доповідача?

314 відповідей

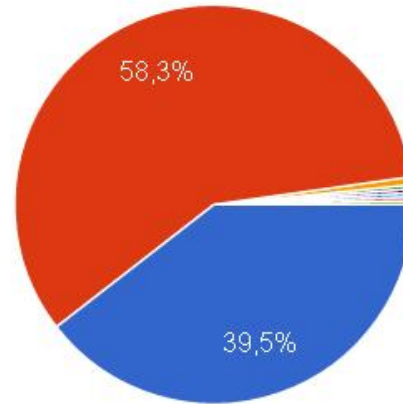

- Так
- Ні
- Не важливо

Р 6: Доповідач

Чи важливо Вам встановити довірливі стосунки з доповідачем?

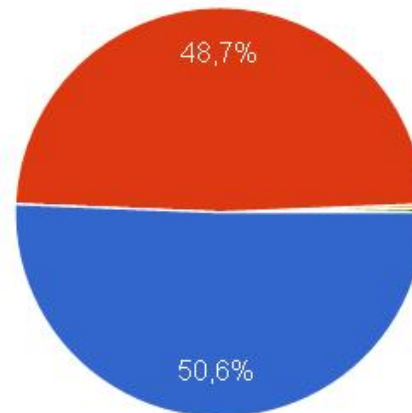
314 відповідей

- Так
- Ні
- не завжди
- не зрозуміле запитання
- незавжди. Харизматичний доповідач може зачепити і запам'ятися, хоч...
- головне зрозуміти суть доповіді оповідача
- некорректный вопрос
- для стосунків часу доповіді не вист...

Чи важливим для Вас є зоровий контакт з доповідачем?

314 відповідей

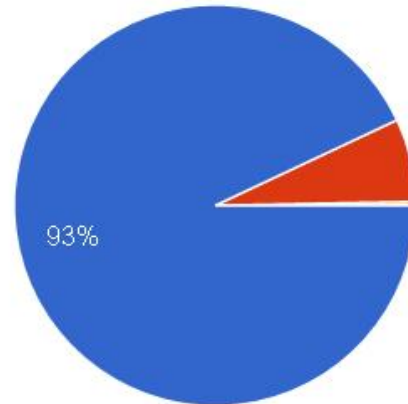

- Так
- Ні
- залежить від тематики і методів подачі інформації
- Не розумію це питання

Р 6: Доповідач

Чи цікавим для Вас є звернення до власного досвіду доповідача під час викладу теми?

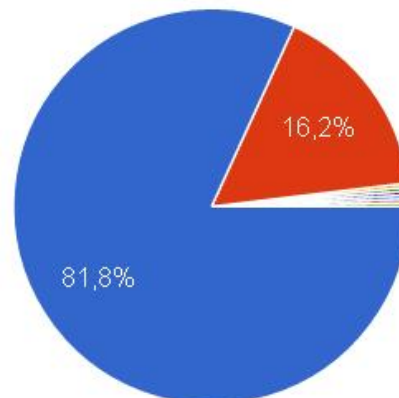
314 відповідей

- Так
- Ні
- практичне застосування теоретичного викладу матеріалу

Чи важливо для Вас, щоб доповідач був фахівцем у Вашій сфері діяльності?

314 відповідей

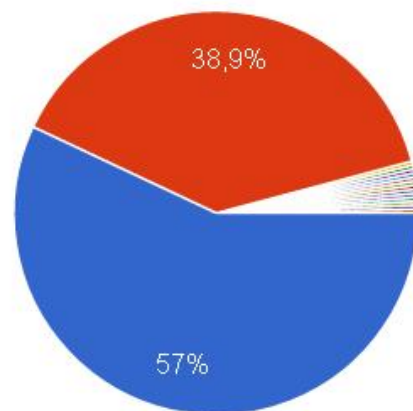

- Так
- Ні
- якщо доповідь по темі у межах сфери діяльності - звісно!
- майстер своєї справи і фахова освіта не є обов'язковою
- Доповідач має бути фахівцем у Св...
- Безперечно!
- Залежно від обставин
- Важливо, щоб був фахівцем в свої...

Р 6: Доповідач

Чи має для Вас значення авторитет доповідача?

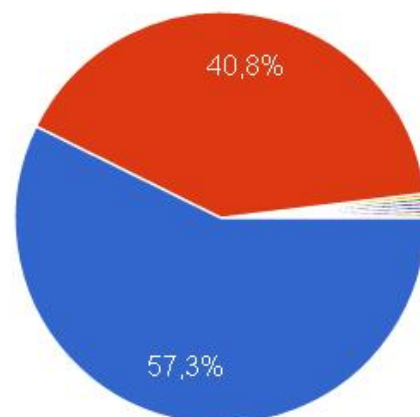
314 відповідей

- Так
 - Ні
 - якщо доповідача знаєш раніше, то...
 - По-різному
 - важливо щоб доповідач був фахів...
 - Залежить від тематики
 - Не завжди
 - Авторитет не завжди означає, що д...
- ▲ 1/2 ▼

Чи впливає на Ваше сприйняття інформації зовнішній вигляд доповідача?

314 відповідей

- Так
- Ні
- щоб не відволікав
- Прим.: на деякі запитання поставила відповіді не точні, бо не було відпо...
- Спочатку може да
- Встречают по одежке, а провожают по уму
- вигляд має бути діловим та охайним
- іноді впливає

Результати дослідження: перспективи, значення

В США та Європі
напрацьовується досвід
**запровадження програм
професійного наставництва**
(менторства). Зарубіжні колеги
розглядають цю форму
професійного розвитку
бібліотекарів університетських
бібліотек як досить трендову і
дискутують щодо її
ефективності³.

3. Lorenzetti D. L., Powelson S. E. A Scoping Review of Mentoring Programs for Academic Librarians. **The Journal of Academic Librarianship**. Volume 41, Issue 2, 2015, P. 186-196. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2014.12.001>

“Making a good mentor”

Залучення
вмотивованих
працівників бібліотеки
до наставництва в
процесі неперервної
освіти впродовж життя
колег

Доступ до даних дослідження

Lifelong Learning & Recurrent Education for the Librarians: Day-To-Day Realities & Determinants of Development

Serbin, Oleg and Kulyk, Evgeniia *Lifelong Learning & Recurrent Education for the Librarians: Day-To-Day Realities & Determinants of Development.*, 2018 (Unpublished) [Dataset]

 Spreadsheet
life_long_learning_Lib.xlsx - Supplemental material
Available under License [Creative Commons Attribution](#).
[Download \(116kB\)](#)

English abstract

Findings of the research conducted by the University Libraries Department of the Ukrainian Library Association. Due to their document collections and room for education, creativity and communication, the libraries suggest to the users worldwide the data support resources and services for lifelong studying process designed for obtaining knowledge and skills being up to date in future. Meanwhile, aiming to support the educative and researching targets of the users, the modern librarian faces the necessity to revise permanently his role and upgrade timely his professional competences, while both the mentioned is the basic premise for high quality in his work under the modern conditions of ongoing social, technological and economical changes. The researchers pursued answers for the following questions – How the university libraries' staff manages the systematic recurrent process of new knowledge obtaining and skills drilling? What kinds of knowledge should be updated for efficient professional activities? What types of skills are drilled and what are felt necessary to be drilled? What are the motives for studying? What forms of the non-formal and in-formal education are supposed to be the most efficient? What kinds of speakers and what topics are desirable to be listened?

Ukrainian abstract

В усьому світі бібліотеки, з їхніми освітніми, комунікаційними, творчими просторами та фондами документованих знань, пропонують користувачам ресурси та сервіси інформаційного забезпечення процесу навчання впродовж життя, спрямованого на отримання знань, умінь та навичок, актуальність яких активізується у майбутньому. Разом з тим, для підтримки освітніх та дослідницьких цілей користувачів сучасний бібліотекар має потребу у постійному перегляді своєї ролі та своєчасному підвищенні професійних компетентностей, що є запорукою якісного виконання своєї роботи в умовах соціальних, технологічних, економічних змін. Це дослідження – спроба пошуку відповідей на питання: Як бібліотекарі університетських бібліотек організовують свій процес безперервного системного отримання нових знань та опанування нових навичок? Оновлення яких знань потребують для ефективної професійної діяльності? Яких навичок набувають? Потребу у набутті яких відчувають? Що мотивує навчатися? Які форми неформальної та інформальної освіти вважають найбільш ефективними? З яких тем і яких доповідачів хочуть чути?

Item type: Dataset

Keywords: Education; Librarians; University Libraries; Lifelong Learning

Subjects: [G. Industry, profession and education.](#) > [GH. Education.](#)

Зворотній зв'язок

Олег Сербін

e-mail: serbinolego@gmail.com

orcid.org/0000-0003-3119-690X

Євгенія Кулик

e-mail: e.kulyk@library.kpi.ua

orcid.org/0000-0003-4050-4054